

Crna Gora
Ministarstvo ekologije,
prostornog planiranja i urbanizma

Adresa: IV proleterske brigade broj 19
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 446 200
fax: +382 20 446 215

Izvještaj

**o učešću ministarke ekologije, prostornog planiranja i urbanizma
Ane Novaković Đurović na svečanom otvaranju crnogorskog paviljona
na XVIII Bijenalu arhitekture u Veneciji**

18. maj 2023. godine

Venecija, Italija

jun 2023. godine

UVOD

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 27. oktobra 2022. godine usvojila Informaciju o učešću Crne Gore na XVIII Bijenalu arhitekture u Veneciji sa komesarom Vladanom Stevovićem i kustosom Zoranom Lazovićem.

Međunarodna izložba arhitekture La Biennale di Venezia di Architettura smatra se najznačajnijim mjestom predstavljanja tokova i dometa savremene arhitekture, i kulture uopšte, u jednoj zemlji, i održava se od 20.05. do 26.11.2023. godine. Tema XVIII Bijenala arhitekture u Veneciji je „The Laboratory of the future” („Laboratorija budućnosti“), odabrana i definisana od strane umjetničke direktorice Bijenala Lesley Lokko.

Sastav delegacije

Članovi delegacije koju je predvodila g-đa **Ana Novaković Đurović**, ministarka ekologije, prostornog planiranja i urbanizma bili su:

1. **Zorica Krsmanović**, državna sekretarka;
2. **Marina Izgarević Pavićević**, generalna direktorica Direktorata za planiranje prostora i informacione sisteme;
3. **Goran Đurović**, ministar ekonomskog razvoja i turizma;
4. **Snežana Pekić**, šefica kabineta u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma;
5. **Bojana Ćupić**, fotografkinja u Birou za grafički dizajn i produkciju, Generalni Sekretarijat Vlade;
6. **Nenad Kalezić**, video snimatelj u Birou za grafički dizajn i produkciju, Generalni Sekretarijat Vlade.

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Direktorat glavnog državnog arhitekta i razvoja arhitekture organizovao je predstavljanje Crne Gore na Bijenalu arhitekture u Veneciji 2023. godine, a postavku čini 150 radova 52 autora iz naše zemlje i svijeta.

Ministarka Ana Novaković Đurović svečano je otvorila crnogorski paviljon na XVIII Bijenalu arhitekture u Veneciji 18.05.2023. godine u 16:30, u Palazzo Malpiero.

I AKTIVNOSTI

Tema predstavljanja Crne Gore na XVIII Bijenalu arhitekture u Veneciji 2023. godine postavljena je - na bogatstvu resursa prirode, nasljeđa i ljudi – čiji je talenat stvarao artefakte prošlosti trajne vrijednosti u kontekstu – pozadina izložbe, i predloga amalgama Novih vrijednosti – aktivnog izlagačkog principa: Budućnost karmički nastaje iz prošlosti.

U svom obraćanju, ministarka Ana Novaković Đurović je istakla da je najveća motivacija u vizijama i konceptima izabраниh među najtalentovanijima iz Crne Gore i regiona, čistih ideja, koji ovim predstavljanjem otvaraju kreativni i slobodni dijalog o budućnosti sa novom arhitekturom. Vrijednost arhitekture je u konceptu nasljeđa, istorijsko predstavljanje koje bi u budućnosti moglo da otvori značajne teme za našu državu.

Izložba sa kojom se Crna Gora predstavlja, a pod nazivom Laboratorija budućnosti: miraži Crne Gore, treba da podstakne kvalitativne promjene u prirodnom, urbanom i zaštićenom okruženju – pejzažima Crne Gore afirmišući je, a koji će dati novu vrijednost kulture i života budućnosti koja slijedi. Autori ukazuju na kapitalne i hitne teme kontakta prirode i nasljeđa, i nove arhitekture i pejzaža.

Komesar crnogorske postavke i Glavni državni arhitekta Vladan Stevović je podsjetio da otvaranje dijaloga na svim nivoima i javnih demokratskih postupaka u pogledu prostora podrazumijeva veliku individualnu odgovornost svih uključenih aktera. Naglasio je da zemlja bez prostornih resursa ne postoji, ali i da je zemlja u kojoj je čovjek izvan fokusa domena promišljanja o prostoru takođe osuđena na nestanak. Zato stavljamo čovjeka na centralno mjesto u pogledu promišljanja o prostoru. Ovo predstavlja novu renesansu jednog društva.

Arhitektonsko djelo je društveno visoko odgovoran čin bez obzira na mjesto na kojem nastaje, a miraži budućnosti su prostorni eksperimenti, koncepti, ideje, misli, vizije vrijedne pažnje i daljeg razvoja koji aktuelizuju mnoga stručna pitanja i otvaraju prostor za opšti društveni dogovor na temu kako ćemo u budućnosti živjeti i graditi životni prostor koji je osnovna mjera vrednovanja stepena progresivnosti jedne zajednice.

II ZNAČAJ POSJETE

Imajući u vidu da se Bijenale u Veneciji smatra najznačajnijim mjestom predavljanja tokova i dometa arhitekture u jednoj zemlji, Crna Gora već duži niz godina uzima učešće na istom, a u cilju unapređenja međunarodne prepoznatljivosti i sopstvenog imidža.

Namjera je stvaranje interaktivne atmosfere i doživljaja koji arhitekturu i koncepte vraćaju u kontekst vrijednosti nasljeđa, i koja bi kao takva u bliskoj budućnosti mogla da otvori najvrednije teme u (pre)oblikovanju pejzaža budućnosti na području Crne Gore, a kao posebno, da otvori i uspostavi kreativni i slobodni stvaralački dijalog najdarovitijih i najodgovornijih – u stvaranju novih harmonizovanih paradigmi.